

IN MEMORIAM PRVOM UREDNIKU

Dr. fra Jure Radić
28. XI. 1920. - 25. VII. 1990.

U ranim jutarnjim satima na ovogodišnji blagdan sv. Jakova Apostola doživio je svoju konačnu pashu s ovoga svijeta na drugi pokretač i prvi urednik ovoga lista, zaljubljenik u liturgiju Crkve, zauzeti sudionik suvremenoga liturgijskog pokreta, istraživač liturgijske obnove u Hrvatskoj, nenadmašivi poznavalac liturgijskih obrazaca od kojih je većinu poznao napamet i na latinskom i na hrvatskom jeziku, strastveni zanesešnjak otkrivanja odraza Božjega lica u prirodi, prirodoznanstvenik svjetskih razmjera, neumorni propagator ekoloških istraživanja, pionir ekološkog vida pastorala, priređivač i izdavač više liturgijskih knjiga na hrvatskom jeziku, organizator svećeničkih skupova za vrijeme i neposredno nakon Drugoga vatikanskog sabora, 45 godina profesor na Franjevačkoj gimnaziji i bogosloviji, odgojitelj i duhovnik svećeničkih kandidata i nekih ženskih redovničkih zajednica, dugogodišnji rektor bogoslovije u Makarskoj, suosnivač i član "Središta liturgijskog apostolata" (1951.-1954.) i Interdijecezanskoga liturgijskog odbora (1954.-1960.), član liturgijskih komisija za vrijeme zasjedanja Drugoga vatikanskog sabora, osnivač Malakološkog muzeja i Instituta "Planina i more", pokretač i urednik znanstvenog zbornika "Acta Biokovica", utemeljitelj i organizator više znanstvenih skupova o prirodi Biokovskog područja, idejni i stvarni začetnik Biokovskog botaničkog vrta i Herbara Biokovskog područja, priređivač "Bogoslužja - Misala i brevijara za vjernike" (1965.) i "Misala za sve dane u godini" (1967), suradnik u mnogim vjerskim i znanstvenim časopisima, sudionik mnogih znanstvenih skupova o biljnom svijetu na kopnu i u moru, začetnik konkretnog dijaloga s ljudima različitih svjetonazora, poliglota i svestrano naobražen redovnik-svećenik, nadasve marljiv i uporan, čovjek koji je neodoljivo privlačio ljude različitih profila i svojim zanosom poticao ...

U mnoštvu nabrojanih pothvata i poslova koje je obavljao u životu ljubav za bogoslužje Crkve je ostala njegova prva i posljednja preokupacija. Jer to je za njega bio "anđeoski jezik" kome je on pristupao sa strahopoštovanjem i zanosom cjelokupnoga svoga bića. Tako čitamo u predgovoru Misalu koji je on priredio: *"Ako 'anđeoski jezik' svetoga bogoslužja nismo uspjeli prenijeti u onolikoj mjeri u koliko smo željeli u 'ljudski jezik' hrvatskog naroda, nek taj nedostatak nadoknadi 'ljubav' koja nas je potakla da se prihvatimo ovoga posla"* (str.8).

Iz ljubavi prema bogoslužju Crkve, na poticaj nadbiskupa Mihe Pušića, pokrenuo je ovaj naš liturgijsko-pastoralni časopis i uređivao za prvih 13 godišta. Prvi broj se pojavio za prvu nedjelju došašća 1960. godine i to je bio prvi vjerski list na hrvatskom jeziku pokrenut poslije drugoga svjetskog rata. Prvih šest brojeva je tiskano ciklostilski, a kasnije je tiskanje nastavljeno u "Tipografiji" u Đakovu (2 broja), "Slobodnoj Dalmaciji" u Splitu i tiskari "Franjo Kluz" u Omišu gdje se tiska do dana današnjega. Prilozi su objavljivani na hrvatskom i slovenskom jeziku sve

do 1974. g. kada su Slovenci ustalili svoj redoviti liturgijski tisak na slovenskom jeziku pa nije više bilo potrebe za dvojezičnim časopisom.

Fra Jure je dobro ocijenio važnost tiskane riječi u službi naviještanja i promicanja liturgijskog apostolata. Kako je on to zamišljao, najbolje ćemo uočiti ako navedemo njegove riječi objavljene u "Službi Božjoj", broj 2/1962: *"Bez sumnje je učinjen veliki korak naprijed u pogledu našeg pastoralno-liturgijskog nastojanja tim što je pokrenut zajednički list 'Služba Božja'. Iza ovog koraka treba učiniti drugi još važniji: uložiti sav trud da na stranicama 'Službe Božje' nađu pravilnu orijentaciju i točne informacije njezini čitaoci. Vrijednost našega lista ovisit će ne samo o pisanju suradnika nego jednako i o reagiranju čitalaca na to pisanje"* (str.51).

Što je fra Jure mislio da treba učiniti na području liturgijskog pastoralnog rada, najbolje ćemo uočiti u njegovu članku objavljenom u navedenom broju "Službe Božje" str.54-55. Ponavljamo ga ovdje iz počasti prema auktoru, ali s uvjerenjem da i danas može poslužiti mnogima kao izazov na razmišljanje i poticaj na nasljedovanje.

PUT K IDEALNOM BOGOŠTOVLJU

Dokle god smo na zemlji i javno i privatno naše bogoštovlje imat će mnogo nedostataka. S tim se nedostacima ne smijemo pomiriti. Treba ih uklanjati. S druge strane treba promicati sve ono što unapređuje bilo javno bilo privatno bogoštovlje. To nastojanje obuhvaća golemo područje čitavoga pastoralnog rada.

Koliko li je truda potrebno uložiti oko doličnog izgleda naših crkava? Da li slike, kipovi i namještaj naših crkava pobuđuje na štovanje? Mogu li podizanju današnjeg stanja što pridonijeti dijecezanski odbori za svetu umjetnost?

Kakve su pjesme što ih vjernici pjevaju u našim crkvama u pogledu teksta i u pogledu muzičke vrijednosti? Može li se što učiniti da naše dijeceze što prije dobiju zbirku pučkih pjesama o kojoj govori enciklika "Musicae sacrae disciplina"? Slovenci upravo izdaju svoju pjesmaricu.

Koje nam je liturgijske knjige potrebno izdati za svećenike i za vjernike? Mnogo poteškoća imamo s tekstovima. Nadamo se da ćemo naskoro dobiti novo izdanje Rimskog misala. Postoji li mogućnost izdanja pučkog Vesperala ako ne malo opsežnijeg izvataka iz brevijara?

Nepregledno je polje rada temeljiti religiozni odgoj klera, ministranata, orguljaša, čitača, tumača, predmolitelja, sakristana i vjernika i izvanrednih predavanja, sastanaka, tečajeva i škola? Možemo li što učiniti na proširenju i izdizanju

naše religiozne štampe? Postoji li mogućnost osnivanja jednog življeg središta za promicanje pastoralno-liturgijskog apostolata kod nas?

Nedavno smo dobili odlično izdanje prijevoda Svetoga pisma Novoga zavjeta. Jesmo li učinili sve što je bilo moguće da se to izdanje proširi među vjernicima? Da li bi se moglo unaprijediti čitanje i razumijevanje Biblije pomoću biblijskih predavanja i sastanaka? Kakvi su izgledi za ostvarenje "biblijske nedjelje" (Usp. Služba Božja, II,1,41)?

Danas nam je više nego dosada potrebno pokazivati inovjernicima primjer uzornog vladanja. No moramo također i pozitivno nastojati da se ostvari međusobno razumijevanje i zbližavanje pripadnika različitih religija. Da li je moguće u ovom pogledu išta konkretno poduzeti?

Naš će list promicati nastojanje oko zbližavanja i jedinstva na najširoj osnovici: jedinstvo svih elemenata u župi, biskupiji i narodu; povezivanje župa jednih s drugima, biskupija jednih s drugima; zajednički rad članova dijecezanskog redovničkog klera; ekumenski rad molitvom, perom, riječima i djelima.

Neka naš list bude "radni list" koji će pomagati svim radnicima na njivi Gospodnjoj - svećenicima, redovnicima, vjernicima - da se pravilno snađu u zamršenim situacijama apostolskog nastojanja. Neka bude otvoren svima koji žele rješavati ovdje iznesene probleme, koji žele unapređivati liturgijsku, pastoralnu, biblijsku i ekumensku ideju. Neka pripravlja duhove za provođenje u djelo onih smjernica koje će donijeti II. vatikanski sabor što se ima ove godine održati.

Okupite se svi koji ljubite novozavjetni Jeruzalem - Kristovu Crkvu! (Usp. ant. za ulaz na nedj. "Laetare").

"Zatrubite u trubu na Sionu, sazivljite zbor, sakupljajte narod, posvetite crkvu, sabirajte starce, kupite dječicu i one koji su na prsima i svim silama nastojte da posvuda vjernici grnu u crkve i oko oltara i da se kao živi udovi, sjedinjeni sa svojom božanskom Glavom, krijepe milostima sakramenata i zajedno s njim i po njemu vrše uzvišenu Žrtvu i daju dužnu hvalu nebeskom Ocu!" (Enciklika "Mediator Dei", Documenta pontificia I,163).

"Bog nam se smilovao i blagoslovio nas! Pokazao nam svijetlo lice svoje da upoznamo na zemlji put njegov, u svim narodima spasenje njegovo!" (Ps 66,1-2).

* * *

Fra Jurini suradnici koji su imali sreću iz blizine promatrati njegov život i slušati njegova originalna razmišljanja složiti će se u tome da je on vrlo često govorio o eshatologiji kao nečem običnom što se doživljava svakodnevno. Njegov je govor o "nebeskom Jeruzalemu" bio redovita tema njegovih homilija koje je držao svakoga dana za vrijeme mise u 6 sati ujutro. O tome je često i pisao u svojim člancima bilo da se radilo o li-

turgiji ili ekologiji. U to će nas uvjeriti i završetak njegova zadnjeg objavljenog rada posvećenog sudrugu i suradniku u hrvatskom liturgijskom pokretu "hijeromonahu" Martinu Kiriginu:

"U liturgijskom svetkovanju vazmenog prelaza pojedinih kršćana analogno kao i u Kristovu prelazu, dolikuje razlikovati vlastite osobine svake pojedine od tih triju stepenica: smrti, pokopa i uskrsnuća.

Premda je smrt prirodna pojava, kršćanska je smrt nadasve veliki sakralni događaj. Sakralno doživljavanje kršćanske smrti malo tko smatra liturgijom. U obredima pokopanja izraženo je zajedno kršćansko shvaćanje smrti i uskrsnuća. Pitanje je za sebe, da li su ti obredi trebali biti skladnije reformirani.

Liturgijsko doživljavanje kršćanske smrti dovoljno je naglašeno, premda grafički nije uopće izdvojeno. Prije koncila su vjernici kod mnogih obreda trebali prisustvovati klečeći (npr. kod čitave tihe Mise osim preko Evandelja). U obnovljenoj liturgiji vrlo je malo pojedinosti kod kojih treba kleknuti na oba koljena: osim časa posvećenja na Misi, to je i čas naviještanja Kristove smrti (na riječi "izdahnu" u čitanju Muke) a također i čas izdahnuća pojedinog kršćanina. U sva tri slučaja Riječ i Otajstvo predstavljaju jedan isti združeni izražaj. Tekstovi koje na času smrti ima predmoliti svećenik ili đakon ili laik treba da se nađu u svakoj kršćanskoj kući (Usp. Red bolesničkog pomazanja i skrbi za bolesnike, 141-142).

U stvarnosti doživljavanja svetih misterija u velikoj je mjeri jedno te isto sadašnjost i budućnost. Crkva jednako živi od onoga što ima i onoga što očekuje. Vidljivo i nevidljivo sliva se u jedno.

Dah besmrtnog proljeća piri prema sakralnoj stvarnosti, koja je u mnogočemu zamrzla od zemaljske zime. Već pupa smokvina grana! Budućnost je već na vratima. Na neki način mi smo već u njoj (E. Löhr)."
(LOGOS KAI MYSTERION, Makarska 1989,47).

Fra Marko Babić